

SOLIA

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC

Red. și Administrația:

Str. Gh. Barițiu No. 2,
Telefon: No. 14 - Orăștie.

Apare săptămânal sub îngrijirea
unui comitet de redacție,
Director: Dr. ALEX. HERLEA

ABONAMENTE:

pe 3 luni 30 lei — pe 6 luni 60 lei — pe 1 an 120 lei.
pentru țărani 50 lei pe an, pentru Inst. și Aut. 200 pe an
EXEMPLARUL 2 LEI.

MARE PRAZNIC național la Alba-Iulia

In ziua de 14 Oct., serbătoarea cuv. Paraschiva se desvălește la Alba-Iulia monumentul ridicat în amintirea eroilor mucenici Horia, Cloșca și Crișan.

Acest eveniment constituie o adevărată serbătoare națională pentru toată românimea, dar mai ales pentru poporul nostru din Ardeal, — la care, cu toții, trebuie să luăm parte, ca să arătăm streinilor că ne cinștim mucenicii naționali și ca să dovedim celor cari mai nădăjduesc în revenirea unei stăpâniri asupritoare, — că solidaritatea noastră națională și conștiința drepturilor noastre și a dragostei pentru acest Ardeal își are rădăcinile în pământul udat și sfințit de sângele eroilor și a mucenicilor naționali.

Cine a fost Horia, Cloșca și Crișan

Mucenicii eroi, a căror amintire sfântă se fixează în monumentul dela Alba-Iulia, au fost trei țărani iobagi, de prin ținuturile moșimei Zarandene, cari nemai putând purta jugul asupririlor și a năpăstuirilor venite dela grofii și slujbașii unguri, stăpânii de atunci ai Ardealului, au avut curajul să se ridice împotriva lor și să îndemne și pe ceilalți frați ai lor să-i urmeze, organizând revoluția dela anii: 1784—1785.

Revoluția lui Horia a avut o mare însemnătate istorică: pentru că a fost precursora marelui revoluții franceze, care la anul 1879 a dărâmat, definitiv regimul feudalismului; și pentru că Horia, prin această revoluție a urmărit nu numai o mai bună viață omească pe seama sa și a țăranilor iobagi din Ardeal, ci a anunțat simplu și hotărât formula drepturilor poporului românesc asupra pământului ardelenesc.

Dela data revoluției lui Horia ungurii din Ardeal au înțeles, că pământul Ardealului nu e a lor, iar iobagii români și-au mărturisit pe față gândul, că acest pământ este românesc. Acest gând a încolțit în sufletul conștiinței românești ardelenice și a crescut în forma programului politic, cunoscut și înbrățișat sub numele de „programul partidului național din Ardeal“.

Dela revoluția lui Horia se socotește începutul luptelor naționale ardelenice care, la 1918, au recoltat biruința libertăților naționale și faptul suveranității românești asupra Ardealului.

Din aceste sumare considerațiuni se vede, că de ce suntem datori să participăm la serbările inaugurării monumentului ridicat în amintirea și pentru proslăvirea acestor eroi mucenici ai neamului nostru.

Afară de acestea însă, noi mai avem și alte motive importante, cari ne determină să îndemnăm la participare.

Pentru ce mergem noi la Alba-Iulia?

Gândul ridicării unui monument țăranilor iobagi Horia, Cloșca și Crișan l-au avut dl Iuliu Maniu, care la 1934 a rugat pe fruntașii ardeleni, ca să constituie un comitet în acest scop. D-lui Iuliu Maniu îi revine, prin urmare, frumosul gest de atențiune față de eroii răsmeriței din 1784—5. Înfăptuirea acestui monument este înfăptuirea gândului D-lui Iuliu Maniu, iubitul nostru conducător.

Actualul monument este ridicat sub îndrumarea și conducerea „Astrei“, acest așezământ de cultură, care cu fidelitate cultivă și păzește comorile vieții noastre culturale pentru propășirea poporului nostru, ce-i drept cu sprijinul material al guvernului, dar anume înlăturându-se blazoanele politice ca să poată participa toți românii. Serbările acestea, prin urmare sunt naționale, unde noi ne prezentăm în conștiința solidarității naționale. Și, în fine, noi chieptăm la aceste serbări pe țăranii județului nostru, ca alături de Dl Iuliu Maniu, care va fi prezent la aceste serbări, să ne mărturisim neșarmuritul nostru devotament pentru tot ce-i țărănesc și pentru cauza dreptății țărănești a căror întâi mucenici și eroi au fost Horia, Cloșca și Crișan.

Să mergem deci, la Alba-Iulia în ziua de 14 Octombrie c. serbătoarea înălțării lui HORIA, CLOȘCA și CRIȘANI

D-nul Mihai Popoviciu s'a reîntors din străinătate.

Președintele partidului Național-Țărănesc și al organizației jud. Hunedoara Dl. Mihai Popoviciu după o cură mai îndelungată de îngrijire a sănătății, s'a întors din străinătate deplin sănătos și înprospătat în puterile-i sufletești și trupești, ca să primească iarăși greaua muncă a conducerii și îndrumării, cu înțelepciune, a vieții politice a partidului nostru.

Li urăm tot binele și sănătate spre binele neamului și a partidului.

Noi, din județul Hunedoara, folosim acest privilegiu, ca să-i manifestăm deosebita dragoste și să ne mărturisim încrederea și devotamentul față de D-sa.

Expoziția camerei de agricultură la Orăștie.

Duminecă în 4 Oct. c. s'a inaugurat în sala festivă a hotelului Central din Orăștie expoziția de produse agricole a camerei de agricultură din Deva.

La serbarea de inaugurare s'au ținut discursuri și a participat lume multă din rândurile intelectualilor. Țărani au fost mai puțini la serbare. În schimb însă, s'au putut vedea frumoase produse agricole expuse de țărani nostri harnici din Orăștie și jur.

Lăudăm diligența organizatorilor și apreciem gândul bun de a stimula harnicia țărănească prin astfel de expoziții, cari sunt o adevărată școală de îndrăgire a culturai și ameliorării produselor agricole.

Nu putem să nu remarcăm faptul că dl. Prefect a ținut să fie absent de la solemnitate, în schimb însă a a onorat expoziția în ziua următoare cu un chef monstru, care a făcut furore în Orăștie.

Oligarhia Liberală.

Partidul Național-liberal în tot timpul a guvernat această țară numai sub puterea teroarei și prin amenințările ce le făceau alegătorilor în preajma alegerilor, spre a schimba voința sufragantului electoral dela sate.

Ura cea mare se îndrepta asupra frunzișilor organizațiilor adverse spre a-i intimida și a-i deruta dela ideile lor curate.

Ce vor să facă domnii liberaliși din aceste suflete curate ce tânjesc în satele noastre românești? În loc să creeze oameni conștienți de rolul lor în viața acestui stat, în loc să facă oameni de activitate, oameni de muncă și economie spre a-și crea gospodăriile model menite a atrage ochiul streinului călător prin satele noastre, în loc să vină cu un sprinț în ajutorul lor spre a-i încuraja la crearea gospodăriilor sănăști, trăsind în sufletul țărănului român spiritul de emulație, în loc să contribuie la perpetuarea muncii naționale, caută pe orice cale spre a le știrbi personalitatea și a înrădăcina în sufletul lui, una, minciuna și invidia, fapte ce sunt streine de sufletul său.

Aceste procedee liberale, în această ultimă guvernare, a încoronat partidul liberal cu marea coroană de lauri, purtând în supranumiți ca maestri ai oligarhiei în acest stat.

Alegerile recente, i-a făcut a întruia toate armele mârșăveniei în contra adversarilor politici cari nu au binevoit ai onora cu sfântul vot în favoare candidaților liberali, conducând compania electorală în favoarea partidelor de opoziție și mai cu seamă în favoarea partidului național-țărănesc care dispune de o compactă masă electorală în viața satelor.

Unul din procedeele cel mai scârbos, de care face uz partidul liberal, este al executării silite, metod pe care îl întrebunțeam în orice moment, ba în unele cazuri chiar egând din cadrele legii, călcând în picioare propriile lor legi, pe care le-au votat chiar ei.

Oare cum va fi respectată legea de cei mici și neștutori, căci cei mai mulți dintre țărani nostri sunt igno-

ranți... dar supuși și chiar dacă în unele cazuri se întâmplă câte o infracțiune de lege, cel ce o provoacă, o provoacă din neștiință și nu ar trebui supus la maximum de pedeapsă.

Dar, Doamne! Câți dintre cei ce fac aceste legi la noi în țară, nu calcă aceste legi, pe cari de cele mai multe ori le pregătesc chiar în propriile lor laboratoare ale „păturali cenuși”... ca apoi chiar a doua zi după apariția acestei legi să fie călcați în picioare, fără a se gândi la această pătură țărănească, cari formează arbitrii satelor și cari privind dela distanță spun:

— „Dacă Dl. X om cu putere în țara noastră face fapta cutare, de ce nu aș săvârșii și eu, care sunt baciul Gheorghe din comuna Sărăceni și nu sunt umbliat și nu am atâta cap cât are el.” — Și baci Gheorghe are perfectă dreptate.

Călcări de acestea de legi se fac multe în ținutul Zarandului.

Auziți!... Regiunea Zarandului cu trecutul lui istoric, vitejii moși cari au ținut conștiința națională trează, moși cel cu opinciile rupte și cu palmele tocite de munca istovitoare a vieții, moși cari au scris cea mai frumoasă pagină de glorie în istoria țării noastre făcând zidul de apărare în jurul lui HORIA, CLOȘCA și CRIȘAN și a lui AVRAM IANCU îngropând prin faptele și barbația lor trufia maghiară, astăzi au ajuns a fi victimele nerozilor liberale și a sta în pereți goi, pe care se milosivește percepția a te mai lăsa și ochii cu care să plângă sărăcia ce domnește în focul vetrei care prin pocnetul vreascurilor pare că ar plânge alături de bietul moș, timpurile de glorie din trecut și suferința ce o duce pe suflet prin ducerea jugului agățat de gât, — jugul liberal.

Voia da câteva din victimele percepției din Buceș din această regiune. Încep cu Blăjeni. Eroal principal al acestor fapte este domnul percepător Nagăț. Poate că centonii acestui articol vor crede că descrierea faptelor s'a făcut cu multă exagerare. Cu toate acestea, deși ar trebui să ro-

șim mărturisind că s'au întâmpilat întocmai.

În comuna Blăjeni, locuitorul, Ștefan Ioan a Pascului a avut un proces de contravenție pornit din ură politică, prin care acest locuitor era condamnat nici mai mult, nici mai puțin decât la suma de 7000 lei, pentru fapta că în ziua de 18 Februarie 1936, acest locuitor a susținut candidatura dlui Ghiță Pop ce era candidatul pe lista partidului național-țărănesc, iar nu pe dl dr. Romulus Mic candidatul liberal.

De atunci s'au scurs doi ani fără a fi supărat de vre-un organ al percepției prin faptul, că Ștefan Ioan a Pascului făcuse apel la contra instanței care a aplicat această amendă.

Faptul că procesul era în curs de judecată, acest locuitor nu a fost forțat la plată, până în ziua de 6 Sept. 1937, când căușând a se revansa pe acest locuitor pentru simplul fapt că este un membru devotat al partidului național-țărănesc și președinte de organizație din Blăjeni, Dl. percepător s'a prezentat la domiciliul acestui locuitor în lipsa lui de acasă, unde aflând doi copii, o fată de 10 ani și un băiat de 8 ani, a început a răscoli prin casă luându-i lucrurile de valoare ce le-au aflat, au deschis teșghițaua, de unde, din mărturisirea reclamantului, i-s'a luat din bani ce îi încasase pe vânzarea articolelor de băcănie.

Mă întreb, Dl. Nagăț a fost în cadrele legii când a săvârșit această faptă? În care articol din legea executării silite există un paravan de scapare pentru fapta săvârșită? Din contră.

Știu că nici unui organ de conducere al desinelor acestor comuni nu îi este permis a viola domiciliul unui locuitor ce este absent de acasă.

De remarcat este faptul că la două săptămâni după întâmplarea acestui fapt, Ștefan Ioan a Pascului a fost achitat de amendă, nefiind posibil de acuză ce i se aducea. Ce dorea Dl. Nagăț? Singur pus la cale de unele liberale, căuta ai percepe amenda, ca apoi să-l târăgine pe drumuri timp îndelungat, spre a se ridica suma depusă la administrația Financiară. Este știut cu câtă greutate se poate scoate o sumă de bani ce se depune de un individ pentru o cauză oarecare.

De cele mai multe ori, nu numai că cheltuește cu drumurile suma depusă dar cheltuește și mai mult și în cele din urmă, cel ce a depus această sumă renunță a o mai ridica.

Profesorul ROMOȘAN trecut la penzie.

Pe ziua de 1 Oct. a. c. a trecut la penzie profesorul de geografie de la liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie, Dl. Romoșan.

Fără zgomot și fără ceremoniile sărbătorilor de rămas bun de la elevi și colegii, supunându-se legii învâșământului, a plecat lăsând locul altuia.

Acest eveniment, pentru opinia publică are importanță, pentru că profesorul Romoșan este întâiul profesor pensionat la Liceul românesc „A. V.” și e din generația acelor cârturari care în timpul stăpânirii a s'ujit cu răvnă cauza neamului de la alt'iar după unire a îmbrățișat catedra profesorală ca să răspândească lu-

Al doilea caz s'a întâmpilat locuitorului Costva Gheorghe I. Teodor din Blăjeni Grosul Deal care este tot un membru al partidului Național Țărănesc. S'au prezentat organele percepției, au ridicat de la arrest locuitor două vâșii pe care le-a luat la sediul percepției, care este în comuna Buceș. Nu i le-a eliberat de ră... după ce sus numitul locuitor a adus ordin dela ad. administrația Financiară.

Nu știu dacă Dl. Nagăț a îndeplinit toate formalitățile cerute de legea executării silite și anume: A fost acești contribuabili avizați prin somații de plată? Dacă da, apoi numai după 15 zile avea dreptul să le facă proces-verbal de sechestrul bunurilor mobile sau imobilele contribuabilului și numai fiind contribuabilul de față putea să-l ridice lucrurile sechestrate.

Dealtfel acești contribuabili mergând la administrația financiară acest ier a dat ordin către percepția Buceș a le elibera lucrurile puse sub sechestrul. Nu mă îndrăsc că această dispoziție a fost luată de administrația financiară gășind că reclamele contribuabililor sunt întemeiate.

Faptele acestea ar trebui să c'am faceteze în satele noastre curat românești. Este destul de rușinos faptul că de unde locuitorii acestei regiuni înainte se temeau de pana de la chipul jandarmului ungur, astăzi se teme numai când vede tașca percepătorului.

Pe viitor vom căuta a pune în curent organele financiare ale Devei, cu proverbele dlor Percepători de la sate, cari nu mai au mult până vor ajunge a scoate baculul la licitație cenușa din vatra singura avere ce i-a rămas neștirbită.

Poate să ne întoarcem înapoi și la timpurile fanarioate când țărani român, era tăvălit prin zăpadă și i se punea ouă fierce la subțioară spre a spune de frică banii pe care îi are. Cu toate că astăzi toți suntem români. Ne închinăm la același Dumnezeu vorbim aceeași limbă și suntem conduși de aceleași aspirațiuni, totuși se mai află printre noi și din aceia ce sunt numai cu numele români, sufletul și faptele nu sunt departe de cele le Fanarioților din trecut.

De să-i faci? Așa este la noi. Aceste procedee dovedesc pe care cal tare și siful, i-o servește pe tava conștiinței celui slab, nepușnic și nevoiaș.

Viitorul ne va spune mai multe.

Jean Petrescu — Plat.
Iuv. Blăjeni.

* Alex. Lupeanu Melin

La clinica din Cluj, după grele și îndelungate suferințe, s'a stins ca o lumânare profesorul de la Blaj Alexandru Lupeanu, cunoscut în gazetărie și literatură sub pseudonimul Melin.

A fost un profesor harnic, scriitor popular neîntrecut și redactor al „Unirei Poporului” de la Blaj. Prin această gazetă trimetea țăraniilor acea hrană sufletească, de care însășiștează așa de mult țărani nostri; într-o formă literară așa de frumoasă, că

Dl. Iorga a zis odată, că Unirea Poporului a lui Melin este cea mai bine redactată gazetă pentru popor.

Pleacă dintre cei vii și din câmpul luptei constructive și educative de neam în plenitudinea puterilor sale intelectuale. Îl deplâng școlile din Blaj, societatea gazetarelor, și poporul românesc din rândurile căruia a ieșit și pentru care a muncit.

Înmormântarea lui a fost Sâmbătă 9 Octomvrie în cimitirul din Blaj. Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii!